
ODNOSI S JAVNOSTIMA

Prethodno priopćenje
UDK 37.091.3 :004
Priljeno: 17. 11. 2014.

Ariana Violić Koprivec, Jelena Dubčić*

Facebook kao obrazovni alat u nastavi stranih jezika

Sažetak

Pojava novih tehnologija mijenja način na koji ljudi žive, razmišljaju i rade što istovremeno rezultira potrebom za novim oblicima učenja i poučavanja. Kako bi današnje obrazovanje ispunilo zahtjeve generacija koje se često nazivaju *Digital Natives*, važno je uskladiti načine na koje učenici žive i uče. Budući da su društveni mediji već sastavni dio svakodnevnice učenika, nametnula se potreba promišljanja kako ih iskoristiti kao obrazovni alat.

Ovaj rad se bavi primjenom Facebooka u nastavi stranih jezika te preispituje kako njegova upotreba utječe na razvoj kompetencija vezanih za jezik i kulturu. Provedeno je istraživanje na Sveučilištu u Dubrovniku s ciljem utvrđivanja u kojoj se mjeri društvena mreža Facebook koristi u nastavi s posebnim interesom za nastavu stranih jezika i kakva je percepcija studenata o korištenju Facebooka kao obrazovnog alata.

Ključne riječi: društveni mediji, Facebook, obrazovni alat, novi oblici učenja, nastava stranih jezika

---

* Autorice su više predavačice Sveučilišta u Dubrovniku, Hrvatska, e-mail: ariana.violic-koprivec@unidu.hr, jelena.dubcic@unidu.hr

PUBLIC RELATIONS

Prethodno priopćenje

UDK 37.091.3 :004

Received: 17. 11. 2014.

Ariana Viočić Koprivec, Jelena Dubčić*

Facebook as an educational tool in foreign language classes

Summary

The emergence of the new technologies has changed the way people live, think and work which at the same time results in the need for the new forms of teaching and learning. For contemporary education to fulfill the requirements of the new generations frequently addressed as «Digital Natives», it is important to establish connections between the ways students live and learn. Since the social media are already an integral part of many students' e-routine, the need how to use them as an educational tool has been imposed.

This paper examines the application of Facebook in foreign language classes and focuses on the way it influences the development of competencies related to target language and its culture. A research has been conducted at the University of Dubrovnik with the aim to find out to what extent the social network Facebook is used in classes with special interest in foreign language classes and the students' perception of Facebook as an educational tool.

Key Words: social media, Facebook, educational tool, new forms of learning, foreign language classes

---

* Authors are senior lecturers at University of Dubrovnik, Croatia, e-mail: ariana.violic-koprivec@unidu.hr, jelena.dubicic@unidu.hr

Uvod

Živimo u globaliziranom društvu u kojem su povezanost i komunikacija mogući 24 sata dnevno. Nove tehnologije utječu na sve aspekte života. Današnji učenici traže mogućnost stalne digitalne povezanosti i shvaćaju je kao način života. Često ih se naziva *Digital Natives* (Prensky, 2001). To znači da oni pripadaju generaciji koja uživa u korištenju digitalnih tehnologija koje su sastavni dio njihove svakodnevnice. Koriste Web 2.0 tehnologije u svrhu informiranja, praćenja različitih pitanja od društvene i nacionalne važnosti te u komunikacijske svrhe (Blattner & Fiori, 2009).

Web 2.0 tehnologije omogućavaju stvaranje novih sadržaja i na taj način otvaraju nove komunikacijske kanale te mogućnost interakcije i suradnje s ljudima u cijelom svijetu. One su otvoren sustav kojem svatko može doprinijeti, nadograditi ga i prilagoditi. To znači da svatko istovremeno može biti i korisnik i autor informacije. Mnoga istraživanja potvrđuju da pojava Web 2.0 tehnologija nije isključivo tehnološka revolucija već i društvena transformacija (Blattner & Lomicka, 2012). Ona je uzrokovala promjene u načinu razmišljanja i načinu rada. Znači li ta promjena ujedno da učenici uče na drugačiji način i da ih se mora poučavati drugačije?

Izvješće The Partnership's report *Learning for the 21st Century* (2004:5) ističe sljedeće: „Postoji opasnost da današnje obrazovanje izgubi na vrijednosti ukoliko se ne premesti jaz između načina na koji učenici žive i uče.“¹ Isto izvješće navodi da učenici svakodnevno žive u skladu s Web 2.0 tehnologijama, a škole imaju odgovornost pomoći im da ih iskoriste za stjecanje i razvoj novih vještina, a ne samo za zabavu .

„Područje stranih jezika je specifično u odnosu na učenje i poučavanje ostalih nastavnih predmeta, a glavni cilj učenja stranih jezika je i dalje komunikacijska kompetencija“ (Mihaljević Djigunović, 2009:52). Komunikacija je danas stekla mnoge različite aspekte značenja što je posljedica činjenice da živimo u modernom svijetu kojeg karakterizira vrtoglav razvoj tehnologije. Ova promjena se odražava i na komunikaciju u razrednom okruženju.

---

¹ Today's education system faces irrelevance unless we bridge the gap between how students live and how they learn. (s engl. prevele autorice)

Cilj ovoga rada je utvrditi potencijalne koristi društvene mreže Facebook kao obrazovnog alata u kontekstu izazova koje 21. stoljeće postavlja, saznati može li pridonijeti razvoju kompetencija vezanih za jezik i kulturu učenika u nastavi stranih jezika i u kojoj se mjeri već koristi u nastavi s posebnim interesom za nastavu stranih jezika.

Nova pismenost

Pismenost danas ima drugačije značenje nego nekada.

Biti pismen danas podrazumijeva stjecanje novih vještina, uključujući upotrebu tehnologije, razumijevanje znanosti, posjedovanje globalne osviještenosti, i najvažnije, kompetenciju za cjeloživotno učenje koja obuhvaća sposobnost sakupljanja, obrade, analize, sinteze i prezentacije informacija kao i sposobnost komuniciranja i suradnje. Besplatni online alati mogu odigrati važnu ulogu u pomaganju učenicima da ovladaju tim vještinama.² (The Partnership's report *Learning for the 21st Century*, 2004:12)

Stjepan Rodek (2011) autor brojnih znanstvenih i stručnih radova iz područja didaktike, medijske pedagogije i nastavne tehnologije, objašnjava da su novi mediji u obrazovanju često tijesno povezani s novom kulturom i novim oblicima učenja. Pojam nove kulture učenja Rodek razrađuje prema ranije izloženim idejama Botkina i njegovih suradnika koje su prikazane relacijama između sljedećih pojmova:

Tradicionalno učenje – Novi oblici učenja

Strogo vođeno učenje - Samostalno učenje

Školsko učenje - Izvanškolsko učenje

Rano učenje - Cjeloživotno učenje

Adaptivno učenje - Anticipacijsko učenje

Individualno učenje - Društveno učenje

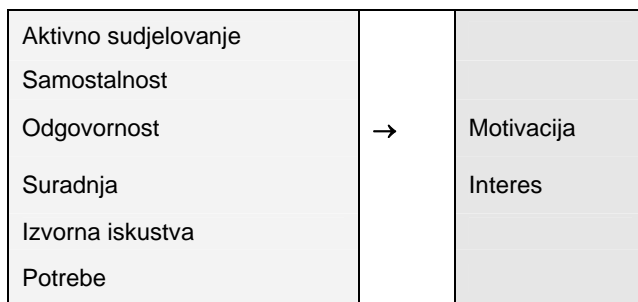
Nacionalno učenje - Globalno učenje

---

² To be literate today involves acquiring new skills, including those of using technology, understanding science, having global awareness, and most important, having the ability to keep learning, which involves gathering, processing, analyzing, synthesizing, and presenting information as well as communicating and collaborating. Free online tools can play a large role in helping students acquire these skills. (s engl. prevele autorice)

Rodek ističe da su novi oblici učenja duboko usađeni u upotrebu novih tehnologija. Oni potiču sudjelovanje i aktivnost studenata, njihovu veću samostalnost i odgovornost, kao i međusobnu suradnju. Zaključuje da su sve navedene komponente u pozitivnoj korelaciji s interesom i motivacijom studenata (Rodek, 2011).

Novija istraživanja u glotodidaktici naglašavaju važnost izvornih iskustava, interesa, potreba i motivacije studenata. U istraživanju koje je provela Jelena Mihaljević Djigunović (2007:113), stručnjakinja u području glotodidaktike, zaključuje se kako su učenici „kao pozitivne aspekte nastave engleskoga jezika istaknuli komunikacijski pristup poučavanju, mogućnost da izražavaju vlastite stavove i mišljenja, priliku da budu izloženi autentičnim jezičnim situacijama (npr. gledanje filmova na engleskome bez prijevoda) u razredu te organizacijske oblike koji zahtijevaju aktivni angažman (npr. grupni rad, rad na projektima)“. Geraldine Blattner (2009), stručnjakinja za upotrebu novih tehnologija u učenju i poučavanju stranih jezika, objašnjava da sociokulturalni pristup učenju stranih jezika percipira studente kao aktivne sudionike koji su uključeni u proces učenja kroz sudjelovanje u autentičnim situacijama. Slika 1. sažima spomenute komponente koje su preduvjet za uspješno ostvarenje novih oblika učenja.

Slika 1. Komponente novih oblika učenja

U spomenutom izvješću The Partnership's report *Learning for the 21st Century* (2004:12) se zaključuje sljedeće: „ (...) nastavnici mogu kreirati kontekst za učenje prilagođen 21. stoljeću na način da:

- približe sadržaj načinu života studenata
- uvedu vanjski svijet u učionice
- izvedu studente u stvaran svijet

- omoguće studentima da komuniciraju međusobno, s nastavnicima, te ostalim stručnjacima iz relevantnih područja kroz autentična iskustva”³

Budući da su se način razmišljanja i društvene navike učenika promijenile, nastavnici trebaju nove strategije i alate za poučavanje. Društvene mreže se nameću kao mogući koristan alat za taj novi način poučavanja.

Facebook i razvoj kompetencija vezanih za jezik i kulturu

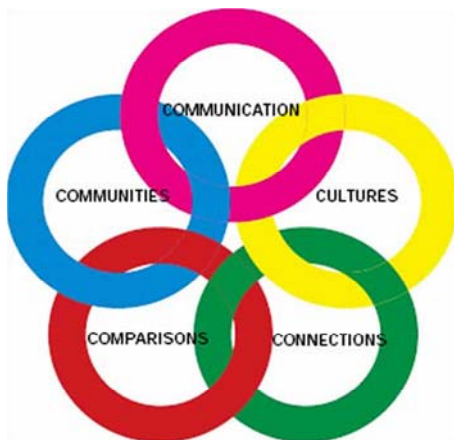
Kao što je već rečeno, ovladati komunikacijskom jezičnom kompetencijom jedan je od ciljeva učenja stranoga jezika. „U većini europskih kurikula stranih jezika prihvaćena je definicija Zajedničkog europskog referentnog okvira za jezike (ZEROJ 2005) za komunikacijsku kompetenciju. Ona se definira u smislu jezičnoga znanja i sadrži tri elementa: lingvističku, sociolingvističku i pragmatičku kompetenciju“ (Mihaljević Djigunović, 2009:52). Istovremeno, u učenju stranoga jezika treba imati na umu važnost usvajanja interkulturalnih znanja i vještina odnosno razvoj interkulturalne kompetencije. „Ona podrazumijeva sposobnost uspješnog uspostavljanja odnosa između vlastite i strane kulture, svojevrstnu kulturalnu osjetljivost, te sposobnost identificiranja i korištenja različitih strategija za uspostavljanje kontakata s osobama iz drugih kultura. Prema Byramu (1997), pripadnici različitih kultura, kako bi ostvarili uspješnu komunikaciju, trebaju imati određena znanja o socijalnim zajednicama, njihovim produktima i običajima te općim procesima socijalnih i individualnih interakcija kako u vlastitoj tako i u sugovornikovoj kulturi“ (Bilić-Štefan, 2008:231-232). Primjena Facebooka u nastavi pogoduje razvoju svih navedenih kompetencija, a njegovo korištenje je osobito prikladno za studente srednjeg i naprednog stupnja koji već posjeduju potrebnu razinu komunikacijskih sposobnosti.

---

³ (...) teachers can create a 21st century context for learning by: making content relevant to students' lives; bringing the world into the classroom; taking students out into the world; creating opportunities for students to interact with each other, with teachers and with other knowledgeable adults in authentic learning experiences. (s engl. prevele autorice)

Eslami-Rasekh (2005), stručnjakinja u području sociolingvistike i pragmatike, naglašava da je razvoj pragmatičke i sociolingvističke kompetencije ključna komponenta u učenju stranoga jezika. Također ističe da se pri tome nastavnici često susreću s izazovima koji uključuju nedostatak prikladnih nastavnih materijala kao i nedostatan naglašavanje važnosti ovih kompetencija tijekom obrazovanja u području metodike nastave stranoga jezika. Blattner i Lomicka (2012) osvrću se na Kathleen Bardovi-Harlig (2001) koja ističe da udžbenici nisu pouzdan izvor pragmatičkih sadržaja za učenike stranih jezika jer obično pružaju ograničenu količinu informacija o konverzacijskim normama. Spomenuti autori smatraju da tradicionalno poučavanje u učionici ponekad ne uspijeva u potpunosti osposobiti studente za komunikaciju neformalnim svakodnevnim jezikom uz razvijenu sociopragmatičku svijest.

Facebook omogućava učenicima stranih jezika sudjelovanje u specifičnim govornim situacijama i interakciju koja nedostaje u tradicionalnim udžbenicima i učionicama. Koristeći ga savladavaju ne samo standardni jezik već i jezične varijetete, jezične registre, kao i elektronički jezik. Također, njegova primjena u nastavi pomaže usvajanju interkulturalnih znanja, vještina i stavova koji podrazumijevaju poznavanje i uvažavanje društveno-kulturalnih sličnosti i razlika između vlastite zemlje i zemlje u kojoj se strani jezik govori. Stoga bi korištenje Facebooka u nastavi stranih jezika moglo biti od velike koristi u približavanju standardima učenja stranih jezika 21. stoljeća. Ti standardi obuhvaćaju pet međusobno povezanih kategorija: komunikaciju, kulturu, povezanost, komparaciju i zajedništvo (Standards for Foreign Language Learning in the 21st Century, 1999)(Slika 2.).

Slika 2. Standards for Foreign Language Learning in the 21st Century, (1999)

Facebook i njegova aplikacija Grupe

Facebook je najveća, najbrže rastuća i najpoznatija društvena mreža na Internetu. Facebook nudi veliki izbor različitih aplikacija za razmjenu informacija, poruka, slika itd. Facebook omogućava učenicima sudjelovanje u smislenoj interakciji s govornicima različitih jezika i upotrebu velike količine autentičnih informacija o najrazličitijim temama koje su vrlo često teško dostupne, osobito nastavnicima koji ne poučavaju engleski već ostale strane jezike.

Jedan od značajnijih čimbenika u uspješnom učenju je aktivno sudjelovanje učenika u grupama za učenje. Kadum-Bošnjak (2012:181) pojašnjava: „ (...) sudjelovanjem u suradničkim skupinama:

- postiže se jačanje individualne motiviranosti i ustrajnosti,
- javlja se odgovornost prema drugima, poboljšava se komunikacija u grupi,
- razvijaju se prijateljski osjećaji prema članovima grupe,
- povećava se grupna učinkovitost i djelotvornost, te se
- postiže bolje i kvalitetnije rješavanje socioemocionalnih problema članova grupe (Hare, 1976; prema: Bašić i sur., 1994)“.

Uzimajući u obzir navedene prednosti suradničkog učenja, nametnula se ideja korištenja Facebook aplikacije pod nazivom Grupe u obrazovne svrhe. Ova aplikacija je osmišljena kako bi se povezali korisnici na temelju svojih zajedničkih interesa. Prepoznat je njezin pedagoški potencijal te se ona može iskoristiti na različite kreativne načine. Nastavnik može vrlo jednostavno kreirati grupu za svoj kolegij te ograničiti pristup samo učenicima svojega kolegija. Sudjelovanje u grupi omogućava učenicima ovladavanje tipičnim elektroničkim diskursom i svakodnevnim korisnim izrazima. Također im omogućava da utvrde jezične norme stranoga jezika, steknu kulturološka znanja i donesu zaključke o suvremenim jezičnim tendencijama proučavajući autentične tekstove. Grupnim radom razvija se osjećaj zajedništva i suradnje, a to se smatra važnom komponentom u razvoju komunikacijske jezične kompetencije (Blattner, 2009).

Prema sociolingvističkim istraživanjima utvrđeno je da zajednice govornika ne koriste homogeni jezik nego više sociokulturno određenih

jezičnih varijeteta koji se razlikuju na više jezičnih razina (Škiljan, 1987). U svom radu Blattner (2010) pokazuje kako koristiti Facebook za razvoj sociolingvističkih i pragmatičkih kompetencija kroz učenje jezičnih varijeteta francuskoga jezika. Ayres-Benett (2001), kao što je navedeno u radu Blattner (2010), objašnjava da se varijeteti francuskoga jezika razlikuju na više jezičnih razina od standardnog francuskog koji se govori u Parizu i okolici. Najuočljivije razlike su na leksičkoj razini. Blattner proučava mnoge francuske grupe na Facebooku koje diskutiraju o jezičnim različitostima pojedinih geografskih regija. Sudionici jedne takve grupe pozvani su navesti standardni književni izraz uz regionalni. Jedan od primjera koje navodi prikazan je u tablici 1.

Tablica 1. Grupa *Oui, je parle Suisse et alors...*(Blattner, 2010:18)

Regionalni izraz	Standardni francuski ekvivalent
Chenouille	Vaurien, canaille
Cradzet	Petit
Encouble	Entrave, obstacle, empêchement
Natel	Téléphone cellulaire portable

Osim grupa zatvorenog tipa korisnici Facebooka mogu pronaći i brojne otvorene grupe namijenjene učenju stranih jezika. One okupljaju ljude iz različitih dijelova svijeta koji kroz međusobnu komunikaciju unapređuju i usavršavaju svoje znanje jezika cilja. Primjeri takvih otvorenih grupa za učenje francuskoga jezika su grupe nazvane *Learning French* i *Apprendre le français*.

Bilić-Štefan (2008:238) ističe: „Kako bi s vremenom postali uspješni interkulturalni govornici i mogli imati ulogu posrednika između vlastite i strane kulture, te bili sposobni za uspješno razrješavanje interkulturalnih nesuglasica i konfliktnih situacija i prevladavanje stereotipnih odnosa, učenici bi također trebali usvojiti vještine (*savoir-faire*) i stavove (*savoir-être*) potrebne za uspješno djelovanje u ciljnoj kulturi i uspješnu interkulturalnu komunikaciju“. Ona iznosi niz aktivnosti za usvajanje interkulturalnih znanja, vještina i stavova te razvoja tolerancije prema drugim kulturama kao na primjer: analiza fotografija ljudi u različitim situacijama, diskusija o njima, njihovoj odjeći, zanimanjima, omiljenoj hrani, glazbi, kućama u kojima žive, uspoređivanje sa stvarnim životima ljudi s fotografija te razmjena mišljenja o stereotipima (Bilić-Štefan, 2008). Za provedbu ovakvih aktivnosti u nastavi Facebook može

poslužiti kao koristan alat. Nadalje, učenicima se može dati zadatak da u okviru grupe kreiraju profil poznate ili povijesne osobe iz područja kulture jezika cilja, a na osnovu stvarnih podataka. Na primjer: može se izraditi Napoleonov profil na koji studenti dodaju informacije, slike, započinjnu diskusije i slično.

Treba napomenuti da tehnologija sama po sebi nije dovoljna te da nastavnik sa svojim pedagoškim znanjima ima ključnu ulogu u konačnom uspjehu ovakvih zadataka. „Vrlo je važno da nastavnici steknu znanja i vještine za prilagođavanje novih tehnologija i multimedijских nastavnih sredstava i sadržaja nastavi stranih jezika, odnosno da steknu takve multimedijске kompetencije koje će im omogućiti da kombiniraju različite tipove multimedijских sadržaja i na taj način poboljšaju svoje nastavne vještine“ (Mikulan et al., 2011:84). Nastavnik mora budno pratiti integraciju tehnologije u nastavni proces i donositi odluke kada je bolje, a kada ne uključiti je u pojedine aktivnosti. Jako je važno da nastavnici upozore studente na pitanja privatnosti i sigurnosti pri korištenju Facebooka.

Nepovjerenje prema Facebooku kao obrazovnom alatu

Neki nastavnici osjećaju određeni skepticizam kada je riječ o upotrebi Facebooka u obrazovanju. Jedan od razloga bojazni je činjenica da neki od njih nisu dovoljno upoznati s novijom generacijom društvenih mreža. Uz to, boje se da bi upotreba Facebooka dovela do neprihvatljivo prisnog odnosa sa studentima (Blattner & Lomicka, 2012). Gledano iz pedagoške perspektive, upotreba društvenih mreža uvjetuje da se nastavnici prilagode novom načinu komuniciranja sa studentima i da modificiraju dosadašnju metodiku rada. Kao što su Matešić et al. (2009) u svom istraživanju uočili, neki nastavnici radije koriste platforme za učenje na daljinu, kao što je Moodle, koje nisu tako otvorene kao društveni mediji i stoga predstavljaju mnogo sigurnije okruženje za rad. Smatraju da nema potrebe za ostalim nesigurnim okruženjima koja mogu sadržavati neprovjerene informacije. Budući da je istraživanje pokazalo da studenti pretežno koriste društvene mreže za zabavu, a ne učenje, nastavnici se pribojavaju da njihov rad neće biti ozbiljno shvaćen. Također spominju da će daljnje uvođenje računala u nastavu smanjiti njezinu kvalitetu. Što se tiče bojazni studenata, oni također smatraju da će uvođenje računala u nastavu

smanjiti njezinu kvalitetu, a spominju i problem društvene izolacije, autorskih prava, nepouzdanih sadržaja i privatnosti.

Iskustva upotrebe Facebooka u nastavi stranih jezika

Postoji relativno mali broj istraživanja koja se bave pedagoškim implikacijama upotrebe Facebooka u nastavi stranih jezika. Blattner i Lomicka (2012) su provele relevantno istraživanje na američkom sveučilištu 2011. godine među studentima koji su pohađali kolegij francuskoga jezika srednjeg stupnja. Studenti su zajedno s partnerskom grupom studenata iz Francuske koristili grupu na Facebooku koja je bila kreirana ciljano za njihov kolegij. Unutar nje sudjelovali su u diskusijama koje su pratile teme iz udžbenika. Bilo je ukupno devet tema, a neke od njih su: Elections, Loisirs, Civilisation des loisirs, Immigration, Cinéma. S obzirom na to da su autorice ispitale mišljenje studenata o Facebooku prije i poslije ovog projekta, zaključile su da je njihova percepcija Facebooka kao obrazovnog alata prije ovog iskustva bila ograničena premda su svi već bili njegovi aktivni korisnici. Također, ispitivanje mišljenja prije projekta pokazalo je da gotovo nitko od studenata nije imao nikakvog iskustva u korištenju Facebooka u sklopu sveučilišnog kolegija, a ideja o njegovoj upotrebi u nastavi stranih jezika ih je iznenadila.

Tijekom projekta uočeno je da postoje očite razlike između načina na koji ga koriste privatno (gledanje i stavljanje slika i poruka, razmjena linkova, praćenje statusa prijatelja itd.) i načina na koji ga koriste u nastavi (sudjelovanje u grupama i chatovima). Isto tako su primijetile da su studenti rijetko pratili status kolega i nastavnika u grupi, dok su često čitali komentare kolega na zadane teme.

Zaključile su da su studenti reagirali pozitivno na upotrebu Facebooka u nastavi. Naročito im se svidjelo upoznavanje francuske kulture kroz razgovore s izvornim govornicima. Također im se svidjela mogućnost izražavanja mišljenja kroz diskusije. Odgovarala im je ležerna atmosfera i diskusija bez posebnog naglaska na gramatičku točnost, s obzirom na to da je cilj projekta bio potaknuti studente na komunikaciju. Naveli su da su puno naučili u interakciji sa svojim kolegama, a osobito s kolegama u Francuskoj, da nisu osjećali nelagodu u izražavanju mišljenja i da im projekt nije oduzeo previše vremena. Autorice su zaključile da se pozitivne strane upotrebe Facebooka u nastavi mogu svesti na dvije osnovne točke: olakšavanje komunikacije između studenata i između

studenata i nastavnika, odnosno njihovo povezivanje kako na društvenoj tako i na akademskoj razini, te jezična i kulturna razmjena. Također su ukazale na činjenicu da pozitivan rezultat istraživanja nije nužno uvjetovan boljim rezultatima učenja već samim interesom studenata za tehnologiju, te da zbog toga treba provesti dodatna istraživanja koja će to potvrditi.

O upotrebi društvenih medija u obrazovanju u Hrvatskoj

Brojni seminari i okrugli stolovi organizirani na temu korištenja društvenih medija u obrazovanju upućuju na činjenicu da u hrvatskim obrazovnim institucijama nastavnici koriste društvene medije za nastavne i izvannastavne aktivnosti. Posljednjih godina u Hrvatskoj postoji očita tendencija za intenzivnijim raspravljanjem o upotrebi društvenih medija u obrazovanju. Hrvatske obrazovne institucije većinom nemaju službenu politiku o njihovom korištenju u nastavi (CARNet-E-learning akademija, 2012). Svijest o potrebi promišljanja ovoga pitanja snažno je prisutna. Jedan od primjera je okrugli stol u organizaciji CARNetove E-learning akademije koji je održan u svibnju 2012. pod nazivom „Institucionalne politike obrazovnih ustanova u Hrvatskoj o korištenju društvenih medija u obrazovanju“ koji je imao za cilj osmisлити preporuke za njihovo korištenje u nastavi i to na način koji bi bio zanimljiv, poticajan i ujedno siguran za učenike.

Također, Matešić et al.(2009) proveli su istraživanje u Hrvatskoj s ciljem utvrđivanja utjecaja društvenih medija na rad sveučilišnih nastavnika i studenata kao i njihov stav prema tome. U zaključku navode da se društveni mediji još uvijek ne koriste u obrazovanju u onoj mjeri u kojoj bi se to danas moglo očekivati. Razlog tome vide u činjenici da nastavnici nedovoljno poznaju brojne mogućnosti društvenih medija kao obrazovnog alata, premda je istovremeno očita njihova otvorenost prema primjeni društvenih medija u nastavi.

Istraživanje o upotrebi Facebooka u nastavi na Sveučilištu u Dubrovniku

U kontekstu promišljanja prisutnosti društvenih medija u obrazovanju u Hrvatskoj, u prvom semestru akademske 2012./2013. godine provedeno je istraživanje na Sveučilištu u Dubrovniku. Cilj istraživanja bio je saznati u kojoj se mjeri društvena mreža Facebook koristi u nastavi na Sveučilištu u Dubrovniku s posebnim interesom za nastavu stranih jezika i kakva je percepcija studenata o korištenju Facebooka kao obrazovnog alata. Istraživanje je provedeno na uzorku od 110 studenata različitih nefiloloških studijskih grupa (Mediji i kultura društva, Poslovna ekonomija, Primijenjeno računarstvo, Restauracija i konzervacija) i različitih godina preddiplomskog studija. Studenti su ispitani tijekom redovne nastave, a metoda prikupljanja podataka bio je anketni upitnik sastavljen od šest pitanja izrađenih za potrebe ovog istraživanja. Anketni upitnik je sadržavao pitanja otvorenog i zatvorenog tipa o korištenju Facebooka u nastavi na Sveučilištu u Dubrovniku, načinima njegova korištenja, mišljenju ispitanika o tome i stavu ispitanika o eventualnoj budućoj primjeni Facebooka u nastavi stranih jezika te u nastavi ostalih kolegija. Obrada podataka izvršena je analizom postotaka.

Rezultati ankete pokazali su sljedeće: 89% studenata ima Facebook profil i gotovo svi su njegovi aktivni korisnici; 7% njih tvrdi da koristi Facebook u obrazovne svrhe i većina njih bi ga željela nastaviti koristiti. Međutim, iz njihovih komentara je vidljivo da ne koriste Facebook za izvršavanje određenih aktivnosti i zadataka u sklopu kolegija niti za komunikaciju s nastavnicima. Navode da ga većinom koriste za prikupljanje korisnih informacija o kolegijima, razmjenu bilježaka, praćenje obavijesti o terminima ispita, konzultacija i promjena u rasporedu nastave, što znači za međusobnu komunikaciju ili komunikaciju s administrativnim osobljem; 49% ispitanih studenata željelo bi koristiti Facebook u nastavi stranih jezika, a 41% bi ga željelo koristiti u nastavi ostalih kolegija.

Iako visok postotak ispitanih studenata ima Facebook profil i tvrdi da ga aktivno koristi, postotak onih koji tvrde da ga koriste u obrazovne svrhe vrlo je malen. Otprilike polovica ispitanika željela bi koristiti Facebook i u obrazovne svrhe. Ipak, značajno je primijetiti da bi veći postotak ispitanih studenata želio koristiti Facebook u nastavi stranih jezika nego u nastavi ostalih kolegija. Sve ovo pokazuje da se njihova percepcija Facebooka kao obrazovnog alata još uvijek razvija i da njegov

obrazovni potencijal još uvijek nije u potpunosti prepoznat. K tomu, činjenica da ispitani studenti nemaju dostupne obrazovne resurse na Facebooku u okviru kurikula nijednog kolegija otvara prostor za provedbu dodatnog istraživanja koje bi ispitalo percepciju nastavnika o korištenju Facebooka kao obrazovnog alata. Treba naglasiti i to da većina nastavnika ovog sveučilišta već koristi platformu za učenje na daljinu Moodle, što može biti jedan od mogućih razloga smanjenoga interesa za upotrebu ove društvene mreže u nastavi.

Zaključak

Upotreba Facebooka u nastavi stvara dinamično i interaktivno okruženje i pruža priliku učenicima stranoga jezika da sudjeluju u autentičnom kontekstu komunicirajući s izvornim govornicima. Takvo okruženje pogoduje razvoju njihove komunikacijske kompetencije, osobito njene pragmatičke i sociolingvističke komponente. Budući da su jezici ukorijenjeni u društveni kontekst, učenici istovremeno razvijaju i interkulturalnu kompetenciju. Uz navedene prednosti Facebook stavlja učenike u središte procesa učenja, pozitivno utječe na njihovu motivaciju i interes, te razvija osjećaj zajedništva među njima. Međutim, ne smijemo zaboraviti da je tehnologija sama po sebi neutralna. Rezultat upotrebe Facebooka ovisit će o tome kako se on primjenjuje i uključuje u proces učenja i poučavanja.

Provedena istraživanja pokazuju pozitivno mišljenje o primjeni Facebooka u nastavi stranih jezika, iako njegova upotreba istovremeno izaziva određenu dozu nepovjerenja i skepticizma. Također, istraživanja pokazuju da učenici koriste Facebook uglavnom za zabavu i da je njihova percepcija Facebooka kao obrazovnog alata još uvijek ograničena. Zbog toga trebaju pomoć pri odabiru strategija učenja koje će im pomoći da najbolje iskoriste ovo inovativno okruženje. Uz to, nastavnici trebaju biti osposobljeni za ovakvu vrstu poučavanja kako bi uspješno usmjerili učenike. Potrebna su dodatna istraživanja koja će omogućiti nastavnicima saznanja o tome kako ga najbolje primijeniti i iskoristiti u nastavi.

Literatura

- Ayres-Benett, W., (2001), Socio-historical linguistics and the history of French, *French Language Studies*, 11, pp. 159-177.
- Bardovi-Harlig, K., (2001), Evaluating the empirical evidence: Grounds for instruction in pragmatics, In Kasper, G., & Rose, K. (Eds.), *Pragmatics in language teaching*, Cambridge: Cambridge University Press, pp. 13-32.
- Bilić-Štefan, M., (2008), Interkulturalna komunikacijska kompetencija u udžbenicima za engleski jezik u osnovnoj školi, *Odgovne znanosti*, 10(1), pp. 231-240.
- Blattner, G., (2011), *Web 2.0 Technologies and foreign language teaching*, In V. Wang (Ed.). *Encyclopedia of E-Leadership, Counseling and Training*. Hershey, Pa: IGI Global.
- Blattner, G., (2010), Facebook: a valuable tool to develop L2 socio-pragmatic awareness. Report for the Commission on Telematics and New Technologies, *National Bulletin, American Association of Teachers of French*, 35 (4), pp. 17-19.
- Blattner, G. & Fiori, M., (2009), Facebook in the Language Classroom: Promises and Possibilities. *Instructional Technology and Distance Learning*, 6(1), pp. 17-28.
- Eslami-Rasekh, Z., (2005), Raising the pragmatic awareness of language learners, *ELT Journal*, 59(3), pp. 199-208.
- Kadum-Bošnjak, S., (2012), Suradničko učenje, *Metodički ogledi*, 19(1), pp. 181-199.
- Matešić, M. et al., (2009), Social Software: Teaching Tool or Not?, INFUTURE2009: "Digital Resources and Knowledge Sharing", pp. 433-442.
- Mihaljević Djigunović J., (2007), Afektivni profil, aspiracije i zadovoljstvo nastavom, *Metodika*, 8(1), pp. 104-114.
- Mihaljević Djigunović J., (2009), Strani jezici u kurikulumu: europski modeli i hrvatske težnje, *Metodika* 18, 10(1), pp. 51-79.
- Mikulan, K., et al., (2011), Pozitivni i negativni aspekti platformi za učenje na daljinu Moodle i WebCT u nastavi stranih jezika, *Zbornik radova Međimurskog veleučilišta u Čakovcu*, 2(1), pp. 83-94.
- Prensky, M., (2001), Digital natives, digital immigrants: A new way to look at ourselves and our kids, *On the Horizon*, 9(5), pp.1-6.

Rodek, S., (2011), Novi mediji i nova kultura učenja, *Napredak*, 152(1), pp. 9-28.

Škiljan, D., (1987), *Pogled u lingvistiku*, Zagreb: Školska knjiga

Blattner, G. & Lomicka, L. (2012), Facebook: The Social Generation of Language Learners., *Alsic* (Apprentissage des Langues et Systèmes d'information et de communication) *journal* "social media and language learning: (r)evolution?", 15 (1), <raspoloživo na: <http://alsic.revues.org/2399> >, (pristup: 25. kolovoza 2012.)

Standards for Foreign Language Learning in the 21st Century (1999), <raspoloživo na: http://www.actfl.org/sites/default/files/pdfs/public/StandardsforFLExecsumm_rev.pdf >, (pristup: 3. rujna 2012.)

The Partnership's 2004 report *Learning for the 21st Century*, <raspoloživo na: www.21STCENTURYSKILLS.ORG >, (pristup: 12. rujna. 2012.)

Okrugli stol „*Institucionalne politike obrazovnih ustanova u Hrvatskoj o korištenju društvenih medija u obrazovanju*“, < raspoloživo na: http://www.carnet.hr/ela/jubilarne_aktivnosti/okrugli_stol >, (pristup: 30. rujna 2012.)